

Keuze uit de aanwinsten

Afb. 1 en omslag. Haarkam van hoorn, bezet met diamanten en goud, in de vorm van twee takken met bloemen en bladeren van de heester *Viburnum opulus Roseum* (gewone sneeuwbal). De bloemen zijn versierd met diamantjes in een pavé-zetting van wit goud. H. 15,5 cm, Br. 7,6 cm.

PARIJS, RENÉ LALIQUE (1860–1945), ca. 1904. Geen merken. *Opm.*: Een vrijwel gelijk exemplaar, waarbij echter de bloemen versierd zijn met lichtblauw plique-à-jour email en briljantjes, bevindt zich in het Museu Calouste Gulbenkian te Lissabon (S. Barten, *René Lalique*, München 1977, nr. 125, met afb.). Calouste Gulbenkian verwierf deze kam rechtstreeks van de kunstenaar in 1904.

Herk.: Kunsth. Inez Stodel, Amsterdam. Aankoop 1987 (inv.nr. 1987-2).

Afb. 2. Ruit van glas, gegraveerd met het rad met de voorstelling van een leeuw liggend aan de voet van een rotspartij, waarop een boom staat. 23 × 18,3 cm. Gedateerd 1620. PRAAG, 1620, gravure toegeschreven aan CASPAR LEHMANN (1562?–1622).

Opm.: Lehmann was één van de eerste kunstenaars, die het graveren met het rad toepaste. Hij kreeg zijn opleiding in München en werkte aan het hof van Rudolf II te Praag en later in Dresden voor Christiaan II van Saksen. Van hem is slechts één gesigneerd werk bekend, een beker in het Kunstnijverheidsmuseum te Praag, gedateerd 1605 (R. Schmidt, *Das Glas*, Berlin-Leipzig 1922, afb. 127). In het Victoria & Albert Museum te Londen bevindt zich een ruit met een symbolische voorstelling met een hond, twee katten en een muis, eveneens gedateerd 1620 en toegeschreven aan Lehmann, die tot dezelfde serie behoort kan hebben. Mogelijk symboliseert de leeuw de herovering van Bohemen door de Habsburgers in 1620. Op dezelfde veiling, waarop de ruit werd gekocht, werden nog vijf aan Lehmann toegeschreven ruiten geveild, alle afkomstig uit dezelfde collectie en deels behorend tot éénzelfde serie.

Herk.: Veiling Christie, Londen 3-6-1986, nr. 236, met afb. Aankoop via kunsth. Heide Hübner, Würzburg, 1986 (inv. nr. 1986-29).

Afb. 3. Kelkglas, versierd in diamantgravure met het opschrift 'Het Welvaren Van de Krimpenre-Waard'. H. 18,6 cm, Diam. 8,2 cm. Gesigneerd op de voet: *H:V:Lokhorst Fecit.*

ZUID-NEDERLAND OF ENGELAND (glas), gegraveerd door HUIBERT VAN LOKHORST (ca. 1730/40–ca. 1810), DEN HAAG, ca. 1753. *Opm.*: Van Huibert van Lokhorst zijn slechts enkele gegraveerde glazen bekend. Tussen 1772 en 1808 komt zijn naam een veertigtal keren voor in het notarieel archief van het Gemeentearchief van Den Haag. Door vergelijking van zijn handtekening op archiefstukken met de signatuur op het glas kon, met hulp van de handschriftkundige mevr. R. ter Kuile-Haller, worden vastgesteld, dat de glasgraveur H. van Lokhorst dezelfde persoon is als de Huibert van Lokhorst uit de Haagse notariële archieven. Het Rijksmuseum bezit een tweede, incompleet, glas van hem, waarvan de vorm en de afmetingen gelijk zijn. Dit glas is gesigneerd en gedateerd 1753. *Herk.*: Kunsth. Peter Korf de Gidts, Amsterdam. Aankoop 1987 (inv.nr. 1987-4).

Afb. 4. Broodmand van zilver.
H. 13,7 cm, Br. 34 cm.
Gewicht 815 gr.

Vermoedelijk NEDERLANDS-INDIË, ca. 1800. Geen merken.
Opm.: De mand, een navolging van een Nederlands voorbeeld in Lodewijk XVI-stijl, vertegenwoordigt een overigens bij het koloniale zilver onbekend type. Verschillende kenmerken, zoals het Oosterse karakter van de medaillonportretten, duiden op een ontstaan in Nederlands-Indië.

Herk.: Geschenk van de heer H. Salomons, Amsterdam, 1987 (inv.nr. 1987-20).

Afb. 5. Twee kandelabers van zilver.

H. 21,5 cm, Diam. voet 12,1 cm.

Gewicht a: 582 gr; b: 572 gr.
WENEN, fa. J.C. KLINKOSCH, ca. 1905-20.

Merken: Dianakop met 3 en A in vijflobbig schild = Wenen, 800/1000 (op de kandelabers), hondekop met 3 en A in zeshoek = Wenen, 800/1000 (op de vetvangsers), meestertekens J C K in rechthoek = fa. J.C. Klinkosch, dubbelkoppige adelaar in schild, A in achthoek (op de kandelabers), A boven punt in rechthoek (op de vetvangsers).

Herk.: Kunsth. K. A. Citroen, Amsterdam. Aankoop met gelden van de Belpoort Familien Stiftung, 1985 (inv.nr. 1985-48).

Afb. 6. Driedelig theeservies van zilver met zwart hout, bestaande uit een theepot (a), een suikerpot (b) en een melkkan (c).

a: H. 12,3 cm, Br. 21,3 cm, Diam. 13,5 cm.

b: H. 10,5 cm, Br. 13,1 cm, Diam. 11,1 cm.

c: H. 8,5 cm, Br. 13,1 cm, Diam. 8,6 cm.

Gewicht a: 548 gr., b: 303 gr., c: 138 gr.

VOORSCHOTEN, N.V. ZILVERFA-

BRIEK VOORSCHOTEN, 1931, naar ontwerp van CHRISTA EHRLICH.
Merken: Minervakop met C (keurkamer Den Haag), leeuw 2, jaarletter W = 1931, meester-teken V boven maansikkel in achthoek = N.V. Zilverfabriek Voorschoten, ontwerpteken C en E aaneen in vierkant = Christa Ehrlich.

Opm.: Voor een zelfde servies met bijbehorend blad zie C. J. A. Begeer en M. J. Brinkgreve, *Een eeuw edelsmeedkunst 1835-1935*, z. pl.[1935], afb. 180. Een zelfde servies uit 1948 bevindt zich in het Van Kempen en Begeer Museum (cat. tent. *Mensen en zilver*, Rotterdam-Amersfoort 1975-1976, nr. 234, met afb.).

Herk.: H. E. Tancrelle, Deventer. Aankoop 1986 (inv.nr. 1986-28).

Afb. 7. SIMON FOKKE (Amsterdam 1712-1784), naar CORNELIS TROOST (Amsterdam 1696-1750).

De Baadende Juffers bespied. Pen en penseel in grijs, doorgegrift, sporen van een kwadraatnet, 311 x 255 mm; links onderaan: *C: Troost inv.*, rechts onderaan: *S. Fokke fe. 1763*.
Opm.: Kopie naar een vermoedelijk verloren gegaan schilderij van Cornelis Troost, dat in 1784 in de nalatenschapsveiling van Fokke werd verkocht (veiling Amsterdam, 6 december 1784 en volgende dagen, nr. 8).

Fokke's tekening diende als voorbeeld voor de door hemzelf vervaardigde ets, die deel uitmaakt van een reeks van - naar alle waarschijnlijkheid - 30 reproductieprenten naar schilderijen van Troost, uitgegeven door Punt, Tanjé en Fouquet in de jaren 1754-64 (J. W. Niemeijer, *Cornelis Troost 1696-1750*, Assen 1973, p. 105-107).

Herk.: Veiling nalatenschap Simon Fokke, Amsterdam

(Ph.v.d. Schley e.a.) 6 december 1784 en volgende dagen, Kunstboek x, nr. 1284; R. J. te Rijdt, Leiden. Aankoop 1987 (inv.nr. 1987:16).

Afb. 8. LAZZARO TAVARONE (Genua 1556-1641).

Personificatie van de snelheid of behendigheid. Zwart krijt, met wit krijt gehooft, op rood geprepareerd papier, 403 x 279 mm; midden bovenaan en midden onderaan geannoteerd: *prontesa*.

Opm.: Blijkens het opschrift verbeeldt de vrouw *prontezza*, de snelheid of behendigheid. In haar rechterhand houdt zij een vlam; de ondefinieerbare vorm in haar linkerhand zou een eekhoornje kunnen zijn, volgens Cesare Ripa (*Iconologia*, Padova 1611, p. 439) het tweede attribuut van *prontezza*. Van Tavarone is een vrij klein aantal figuurstudies in krijt op geprepareerd papier bewaard gebleven (zie Mary Newcome, 'Drawings by Tavarone', *Paragone* 375 (mei 1981), afb. 30-32). Een van deze tekeningen kon worden geïdentificeerd als voorstudie voor een figuur op een plafondschildering. Het is niet ondenkbaar dat ook de tekening in het Rijksprentenkabinet, waarop de figuur van onderaf gezien is weergegeven, diende ter voorbereiding van een plafondduk.

Herk.: Kunsth. Claude Kuhn, Bazel (cat.tent. *Handzeichnungen alter Meister* (voorjaar 1987), nr. 4 met afb. in kleuren). Aankoop 1987 (inv.nr. 1987:17).

Afb. 9. JACQUES STELLA (Lyon 1596-1657 Parijs).

Het sterfbed van Maria. Zwart krijt, pen in bruin, penseel in bruin en grijs, 357 x 271 mm; rechts bovenaan genummerd: 20.

Opm.: Uit een serie van 22 taferelen uit het leven van

Maria. De reeks die in 1697 werd vermeld in het testament van een nicht van de kunstenaar, Claudine Bouzonnet-Stella, bleef tot 1986 in haar geheel bijeen. Een zuster van Claudine, Antoinette Bouzonnet-Stella, maakte naar deze tekeningen gravures, waarvan echter geen afdrucken schijnen te zijn bewaard. In de achttiende eeuw werden de tekeningen nog tweemaal in prent gebracht. *Herk.*: Claudine Bouzonnet-Stella; door vererving aan Michel de Masso; Gaetano Minossi Romano; Thomas Talbot of Margam Abbey; veiling Sir George Bellew, The Countess of Wicklow e.a., Christie, New York, 13 januari 1987, nr. 110. Aankoop 1987 (inv.nr. 1987:1).

Afb. 10. JAN I PEETERS (Antwerpen 1624-1677). Gezicht op Doullens. Zwart krijt, pen en penseel in bruin, penseel in blauw, 96 x 301 mm, midden bovenaan opschrift: *Doullens*. *Opm.*: Deze en de volgende twee tekeningen van Peeters behoren tot een groep van 60 gezichten op steden in Frankrijk voor de prenten in de uitgave van Mart. Zeiller, *Topographiae Galliae...*, Caspar Merian, Frankfurt 1656, in deel II, p. 20 en 26 en deel III, p. 36. *Herk.*: Gebr. Douwes Fine Art, Amsterdam (cat. 1987, nr. 29). Aankoop 1987 (inv.nr. 1987:12).

Afb. 11. JAN I PEETERS (Antwerpen 1624-1677). Gezicht op Vitry le François. Zwart krijt, pen en penseel in bruin, penseel in blauw, 97 x 302 mm. Midden bovenaan opschrift *Vitry le François*. *Opm.*: als afb. 10. *Herk.*: Gebr. Douwes Fine Art, Amsterdam (cat. 1987, nr. 18). Aankoop 1987 (inv.nr. 1987:13).

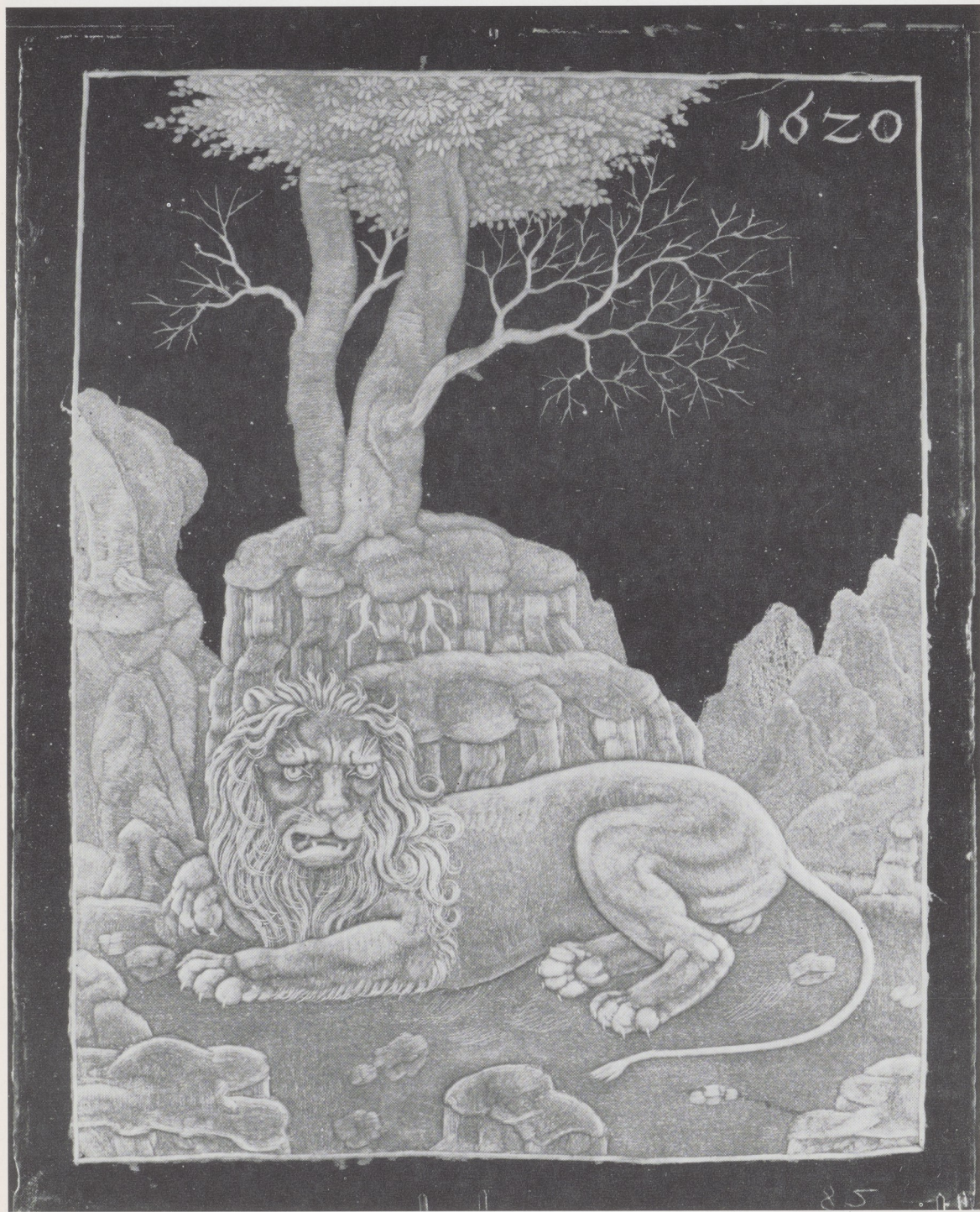
Afb. 12. JAN I PEETERS (Antwerpen 1624-1677). Gezicht op Mont Hulin. Zwart krijt, pen en penseel in bruin, penseel in blauw, 94 x 301 mm. Midden bovenaan opschrift *Le Mond Hulin*. *Opm.*: als afb. 10. *Herk.*: Gebr. Douwes Fine Art, Amsterdam (cat. 1987, nr. 32). Aankoop 1987 (inv.nr. 1987:14).

Afb. 13. SAMUEL VAN HOOGSTRATEN (Dordrecht 1627-1678). Christus zegent de kinderen. Pen en penseel in bruin, penseel in grijs, 110 x 67 mm; aan de bovenkant halffrond; incomplete kaderlijnen in bruin. *Opm.*: De tekening behoort tot een groep van vier met dit onderwerp, dat geïnspireerd is door Rembrandts Honderd guldenprent. Van diens leerling Nicolaes Maes bezit het Rijksprentenkabinet ook een tekening met *Christus zegent de kinderen*. *Litt.*: W. Sumowski, *Drawings of the Rembrandt School*, 5, New York 1981, nr. 1172*, met voorafgaande literatuur en oudere herkomst. *Herk.*: Geschenk NN, 1987 (inv.nr. 1987:10).

Afb. 14. JACOB DUCK, toegeschreven (werkzaam Utrecht 1621-na 1660 Den Haag). Waarzegster in een groepje van vijf figuren. Verso: de bebaarde man van de voorzijde en een vrouwenkopje. Penseel in tinten grijs, met wit gehoozd, 112 x 110 mm; zwarte kaderlijnen. *Opm.*: De toeschrijving berust op verwantschap met een gesigneerde tekening in Lübeck, St.-Annen-Museum (AB 194) met een staande waarzegster. Sumowski beschouwt deze tekening als een werk van Abraham van Dyck

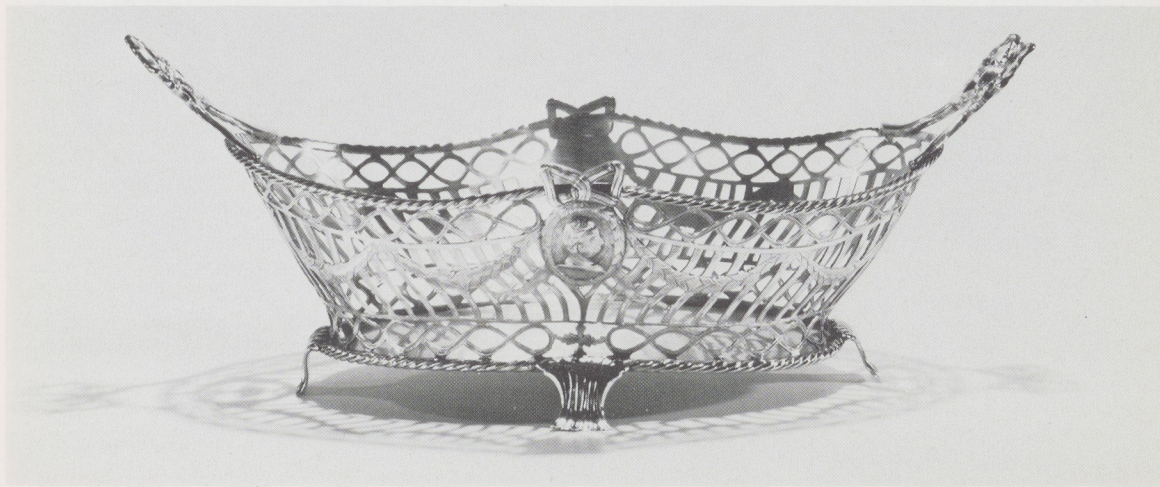
(W. Sumowski, *Drawings of the Rembrandt School*, 3, New York 1980, nr. 573). Waarzegsters komen een paar maal in schilderijen van Duck voor. *Herk.*: Kunsth. Joseph Fach, Frankfurt a/M, als anoniem 17de eeuw of omgeving G. Bleker. Aankoop 1987 (inv.nr. 1987:7).

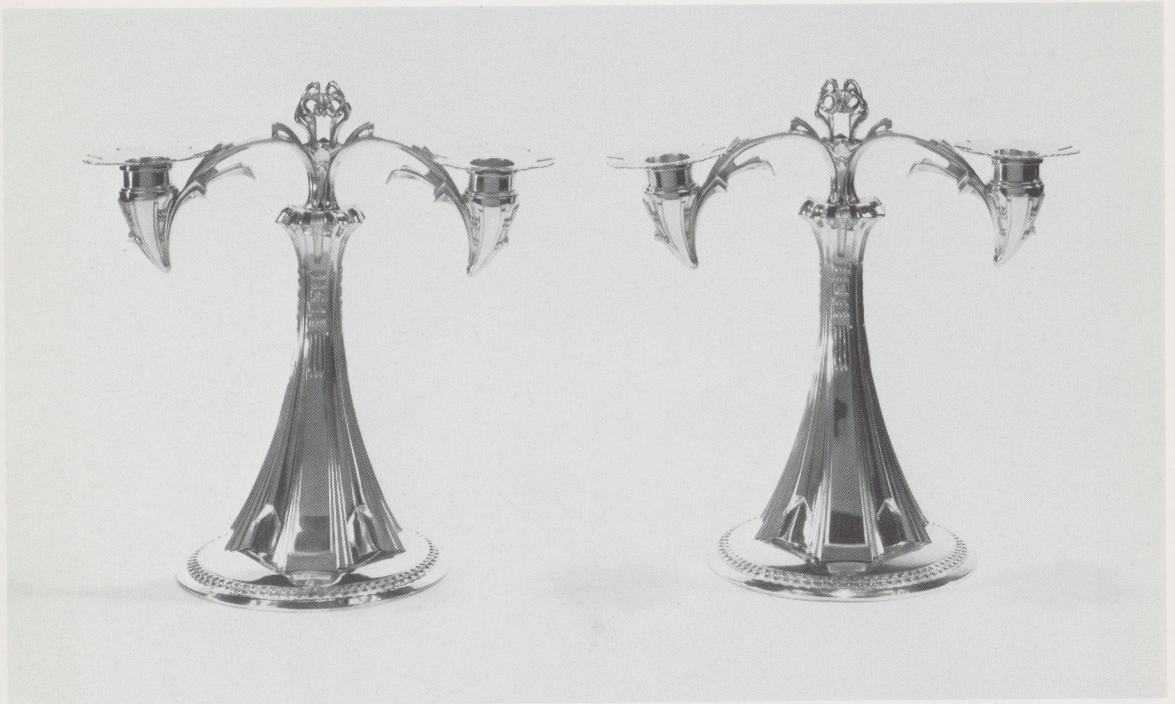

3

4

5

6

10

11

12

13

14